

О. ХЕНРИ

НЕЗАВЪРШЕН РАЗКАЗ

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

Ний вече не се вайкаме и не посипваме главите си с пепел, когато стане дума за ужасите на преизподнята. Защото дори проповедниците започват да ни учат, че бог е радий, етер или някаква смес с научно наименование и че най-страшното, което ний, грешните, можем да очакваме, е някоя химическа реакция. Това е приятна хипотеза, но у нас все още има останки от стария добродетелен страх от бога.

Има вече само две теми, на които човек може да говори, без да скъпи въображението си и без опасност да бъде опроверган. Можете да разказвате сънищата си, или — какво сте чули от някой папагал. Нито Морфей, нито папагалът имат право да се явяват в качеството на свидетели, а пък онези, които ви слушат, едва ли ще вземат да се заяждат с вас. И тъй, сюжет на моя разказ ще бъде едно безплотно съновидение, а не бръщолевенията на красивия бърборко, които — за съжаление и с извинение — предлагат доста по-малки възможности.

Сънувах сън, който стоеше дотолкова далеч от съвременното тълкуване на библейските текстове, че беше свързан със старата, почитана и без време загинала теория за страшния съд.

Архангел Гавраил наду тръбата си и онези от нас, които не се отзоваха на призива му, бяха изправени на разпит. Встрани от мен забелязах група професионални поръчители с черно облекло и яки, които се закопчаваха отзад; но, изглежда, имаше нещо нередно с имуществения им ценз, та едва ли щяха да могат да поръчителствуват за нас.

Едно крилато фанте, сиреч ангел-полицай, долетя при мен и ме хвана за лявото крило. Съвсем наблизко стояха, извикани на съд, няколко духа с много заможен вид.

— Вие от тази шайка ли сте? — попита ме полицаят.

— А кои са те? — отвърнах аз с въпрос.

— Ха — учуди се той, — че това са...

Но всичко това не е свързано с темата и само заема мястото, определено, за разказа.

Дълси работеше в универсален магазин. Тя продаваше било ширити, било пълнени чушки, било автомобили, било някакви други джунджурийки, каквито се предлагат в универсалните магазини. От припечеленото Дълси получаваше шест долара седмично. Остатъкът се вписваше в партидата ѝ — графа „да взема“, и в нечия друга партида — графа „да дава“, в главната книга, водена от гос... пардон,

ваше преподобие, казвате Първичната Енергия? Добре, значи, в главната книга, водена от Първичната Енергия.

Първата година Дълси получаваше пет долара на седмица. Би било поучително да се знае как е живяла с тези пари. Какво, не ви ли интересува? Много добре, вие вероятно се интересувате от по-големи думи. Шест долара е по-голяма сума. Сега ще ви разкажа как живееше тя с шест долара на седмица.

Един ден, в шест часа следобед, докато забождаше шапчицата си така, че иглата мина едва ли не на косъм от *medulla oblongata*, Дълси каза на колежката си Сади — момичето, което винаги обръща към купувача левия си профил:

— Знаеш ли, Сади, днес имам среща със Свинчо — ще ме води на вечеря.

— Какво говориш! — възкликна с възхищение Сади. — И това ако не е късмет! Свинчо е екстра момче и винаги води момичетата в екстра заведения. Една вечер беше завел Бланш в „Хофман“, а там има екстра музика и екстра публика. Ще си прекараш екстра, Дълси.

Дълси забърза към къщи. Очите ѝ блестяха, а по страните ѝ се разливаше руменина, която вещаеше близкия разцвет на живота — на истинския живот. Беше петък и тя имаше в джоба си петдесет цента — толкова ѝ беше останало от заплатата за миналата седмица.

По улиците се изливаха потоци от хора, които излизаха от работа. Светлините на Бродуей сияеха и привличаха от мрака нощните пеперуди, които долитаха тук от десетки, от стотици мили, за да минат школата за опарване на крилата. Изискано облечени мъже, чиито лица наподобяваха лицата, които старите, опитни моряци изрязват от черешови костилки, се извърщаха и заглеждаха Дълси, а тя бързаше напред и не им обръщаше никакво внимание. Манхатън, този нощен кактус, вече разтваряше своите мъртвешко бледи, с тежък дъх цветове.

Дълси се отби в един евтин магазин и с петдесетте цента си купи дантелена якичка — имитация. Тези пари бяха определени за друго: петнадесет цента за вечеря, десет за закуска и десет за обяд. Освен това тя мислеше да добави десет цента към скромните си спестявания, а последните пет — да пропилее за друпсови бонбони — онези, от които бузата ти се издува като от зъбобол и които се топят толкова дълго, колкото и трае един зъбобол. Друпсът беше разточителство — едва ли не пир, — но какво е животът без удоволствия?

Дълси живееше в мебелирана стая. Между мебелираната стая и общежитието има разлика: в първия случай околните не могат да разберат кога гладуваш.

Дълси се качи в стаята си — на третия етаж откъм двора в една мрачна каменна къща в Уест Сайд. Тя запали газа. Учените казват, че най-твърдото от всички тела бил диамантът. Толкова по-зле за тях. Хазайките знаят едно вещество, пред което диамантът е глина. Те намазват с него главата на газовата горелка и човек може после да се качи на стол и да се мъчи да отчекне това вещество, докато пръстите му се разкърват, но напразно. Дори с фуркет не можеш го откърти, затова нека го наречем неоткъртин.

И тъй Дълси запали газа. На тази светлина, равняваща се по сила на четвърт свещ, ще разгледаме стаята.

Кушетка, скрин, маса, умивалник, стол — виновница за тези неща беше хазайката. Останалото принадлежете на Дълси. На скрина бяха наредени нейните съкровища: порцеланова ваза със златничко, подарена ѝ от Сади, рекламен календар от някаква консервна фабрика, съновен тълковник, оризова пудра в стъклена чинийка и кичур изкуствени череша, вързан с розова панделка.

На кривото огледало бяха подпрени портретите на генерал Кичънър^[1], Уилям Мълдун^[2], Малбъроската херцогиня и Бенвенуто Челини^[3]. На стената висеше гипсов релеф на някакъв ирландец с римски шлем, а до него — крещяща олеография, на която дете в лимоненожълто гонеше огненочервена пеперуда. Дълсиното разбиране за истинското изкуство се простираше дотук. И никога не бе разколебавано. Шушукания за плагиатство нито веднъж не бяха смущавали нейния покой. Нито един критик не бе повдигал многозначително вежди пред нейния невръстен ентомолог.

Свинчо трябваше да я вземе в седем. Докато тя се приготвя набързо, нека се обърнем дискретно на другата страна и да поклокарствуваме.

За тази стая Дълси плащаше два долара седмично. В делник закуската ѝ излизаше десет цента, едно кафе и едно яйце, които приготвяше, докато се обличаше. В неделя пируваше: телешки котлети и палачинки с ананас в ресторанта на Били срещу двадесет и пет цента плюс десет цента бакшиш за келнерката. Ню Йорк така предразполага към разточителство! Иначе обядваше и вечеряше в стола на

универсалния магазин — шестдесет, цента седмично за обета и долар и пет цента за вечерята. Вечерният вестник — покажете ми един нюйоркчанин, който може да мине без вестник! — излизаше шест цента, а двата неделни — единият заради колоната „Женитби, разводи и др.“ и другият за четене — десет цента. Всичко четири долара и седемдесет и шест цента. А освен това човек трябва да се облича, да...

Не, отказвам се. Чувал съм за невероятни евтини разпродажби на тъкани, за чудесата, които могат да се постигнат с игла и конец, но много не вярвам на такива приказки. Перото ми увисва безпомощно, когато реша да включа в живота на Дълси някои от онези радости, които се полагат на жената по силата на всички неписани, свещени, естествени и недействащи закони на висшата справедливост. Два пъти тя е ходила на Кони Айлънд и се е возила на кончета. Досадно е да броиш удоволствията по години, а не по дни.

За Свинчо не са нужни повече от две-три думи. Когато момичетата му измислиха този прякор, върху почтения род на свинете бе лепнато незаслужено петно. Щом навлизаме в животински свят, нека добавим, че той бе добре угоен, имаше душа на плъх, навиците на прилеп и великодушието на котка. Свинчо носеше скъпи костюми и в едно отношение беше голям познавач — веднага познаваше гладните. Погледнеше ли някоя продавачка, можеше да определи с точност до един час от колко време не е яла нещо по-хранително от сухар и чай. Той вечно се навърташе из търговските квартали и дебнеше в големите магазини коя да покани на вечеря. Дори мъжете, чиято работа е да извеждат хорските кучета на разходка, го гледаха с презрение. Тип, знаеш; не мога да се занимавам повече с него; перото ми не е за такива; да не съм дърводелец?

В седем без десет Дълси беше готова. Тя се погледна в кривото огледало и остана доволна. Тъмносинята рокля, опъната идеално по тялото, шапката с игривото черно перо, почти съвсем новите ръкавици — всичко това, което говореше за лишения, дори от храна, й стоеше много добре.

Дълси забрави за малко всичко друго, освен че е красива и че животът е готов да повдигне крайчеца на тайнствената си завеса и да й разкрие своите чудеса. Досега нито един мъж не беше я канил на ресторант. Днес й предстоеше да надникне в един бляскав, възхитителен свят.

Момичетата разправяха, че Свинчо бил „арабия“. Значи, ще има разкошна вечеря и музика, ще може да погледа изящно облечени дами и да опита такива лакомства, от които езиците на момичетата се връзват, когато се мъчат да ги назоват. И несъмнено той ще я покани още веднъж.

На една витрина беше видяла синьо костюмче от китайска коприна. Ако всяка седмица отделя не по десет, а по двадесет цента... я да видим... О, ще минат години! Но на Седмо авеню има един казионен магазин, в който...

На вратата се чукаше. Дълси отвори. Беше хазайката, която ѝ се усмихна фалшиво и се помъчи да подуши не е ли готвено нещо с краден газ.

— Един господин ви чака долу — съобщи тя. — Казва се Уигинз.

Под такова название бе известен Свинчо на нещастниците, които гледаха на него сериозно.

Дълси се обърна към скрина, за да вземе носната си кърпичка, и изведнъж замръзна на място и прехапа устни. Докато се бе гледала в огледалото, беше видяла една приказна страна и себе си — принцеса, току-що събудила се от дълъг сън. А съвсем беше забравила онзи, който не сваляше от нея тъжните си, красиви, строги очи — единствения, който можеше да одобри или осъди нейното поведение. Строен и висок, генерал Кичънър я гледаше от златната рамка с чудните си очи и на хубавото му меланхолично лице се четеше тъжен упрек.

Дълси се обърна като механизирани кукла към хазайката си.

— Кажете му, че не мога да сляза — продума тъпо тя. — Кажете му, че съм болна или нещо подобно. Кажете му, че няма да излизам.

След като затвори вратата и заключи, Дълси се хвърли на кушетката така, че перото ѝ се прекърши, и плака десет минути. Генерал Кичънър беше единственият ѝ приятел. Той беше нейният благороден рицар. Изражението му говореше за някаква скрита мъка, а мустаците му бяха мечта, но Дълси се боеше малко от този строг и все пак нежен поглед. Беше ѝ станало почти навик да си фантазира, че един ден той ще се яви тук и ще я потърси, а сабята му ще подръква с ботушите. Веднъж, когато някакво хлапе чукаше с верижка по електрическия стълб, тя отвори прозореца и се огледа. Уви, напразно. Тя знаеше много добре, че генерал Кичънър е далеч, чак в Япония, и

води своите войски против дивите турци; и че никога няма да слезе заради нея от своята златна рамка. И въпреки всичко тази вечер един негов поглед бе победил Свинчо. Да, поне за тази вечер.

Когато плачът ѝ мина, Дълси стана, съблече хубавата си рокля и облече старото синьо кимоно. Не ѝ се вечеряше. Изпя си два куплета от „Сами“. После насочи цялото си внимание към някаква червена точица на носа си. А след това притегли стола към разклатената маса и си хвърли едни карти.

— Виж го ти, мръсника му! — възкликна тя гласно. — А никога не съм дала повод за такова нещо — нито с дума, нито с поглед.

В девет часа Дълси измъкна от сандъка си тенекиена кутия със сухарчета и бурканче малинов конфитюр и си устрои пиршество. Тя предложи на генерал Кичънър сухарче с конфитюр, но той само я погледна така, както сфинкс би погледнал пеперуда — ако в пустинята има пеперуди.

— Щом не искаш, не яж — каза Дълси. — И недей да важничиш толкова и да ме стрелкаш с тия очи. Живей и ти с шест долара седмично, пък ще те питам дали ще се фукаш толкова.

Дълси се държеше грубо с генерал Кичънър и това не вещаеше нищо добро. После тя захлупи сърдито на скрина Бенвенуто Челини. Но това може да ѝ се прости, защото тя винаги бе вземала Челини за Хенрих Осми, а той не ѝ беше симпатичен.

В девет и половина Дълси хвърли един последен поглед на портретите върху скрина, угаси светлината и се мушна в леглото. Ужасно е да си лягаш и да няма на кого да кажеш лека нощ освен на генерал Кичънър, Уилям Мълдун, Малбъроската херцогиня и Бенвенуто Челини.

Този разказ така и не стига доникъде. Той ще бъде дописан покъсно — някой ден, когато Свинчо пак покани Дълси на ресторант и тя се чувства по-самотна от всякога, и генерал Кичънър се случи да гледа встрани; и тогава...

Както казах в началото, сънувах, че стоя до група ангели с много заможен вид и един полицаи ме хвана за крилото и попита дали съм от тяхната група.

— А кои са те? — попитах го аз.

— Ха — учуди се той, — че това са хората, които наемат на работа момичета и ги карат да живеят с шест долара на седмица. Вие

от тяхната шайка ли сте?

— Не, кълна се във вашето безсмъртие — отвърнах аз. — Досега съм запалил само един приют за сираци и съм убил един слепец, за да му взема грошовете.

---

[1] Хорейшо Хърбърт Кичънър (1850–1916) — английски генерал, прочул се при колонизаторските походи в Африка и особено при завладяването на Хартум в 1893 г. — Б.пр. ↑

[2] Уйлям МЪЛДУН (1845–1933) — известен спортен деец в САЩ. — Б.пр. ↑

[3] Бенвеуто Челини (1500–1571) — италиански скулптор, чиято автобиография е била много популярно четиво в САЩ в края на миналия век. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.